

KOZJAK IZ PELINCA

Još jedna zajednička akcija planinara Srbije, Makedonije i Bugarske u okviru sporazuma o saradnji pod nazivom "Tromeđa".

Organizator je bilo Združenje za planinarenje i zaštita na planinate "Kozjak 2013." Kumanovo. Odazvala su se planinarska društva iz Skoplja, Kumanova, Krive Palanke, Probištipa, Delčeva, Kratova, Bitolja, Čustendila i iz Vranja.

Oko 350 planinara iz više klubova ove tri države okupilo se u selu Pelince u Makedoniji. Odatle je sa 400 m n.v. i krenuo uspon na najviši vrh planine Kozjak Kitka 1.211 m n.v. Od mosta na reci Pčinja uputili smo se dobro obeleženim stazama ka uzvišenjima, uglavnom obraslim klekom, a ponegde i retkim hrastovim šumarcima. Odatle smo neprestano imali poglede na sela u dolini Pčinje, koja su delovala kao oaze među suvim i stanovitim brdima i planinama severne Makedonije. Sa jednog od vidikovaca i pogled na Manastir Sveti Prohor Pčinjski u Srbiji. Pred nama su se na stazi ređali zanimljivi reljefi, skupine stena na proplancima i uzvišenjima. Monotoniju stalnog penjanja razbile su dve - tri doline, da bi usledio završni uspon, bukvalno kozjim stazama kroz stene. Najzad ukaza nam se velika litica, okićena špalirima planinara. Pravo šarenilo boja i žagor razlivao se sa prostora Kitke na 1.211 m n.v. Prve grupe su već od 11.30 do 12.00 izašle na najvišu kotu Kozjaka, podeljenoj graničnim međama. Neki su kulirali na suncem obasjanim grebenima Kozjaka, obnavljali energiju hranom i pićem iz ranaca ili se fotografisali sa barjacima tri susedne države.

Sa vrha Kitka kolone planinara su se između 14.00 i 14.30 sa druge strane spustile do sela Malotino na 600 m n.v gde je u oronulim kućama opstalo jedva petnaestak domaćinstava. Usput su se osvežili hladnom planinskom vodom na jedinom izvoru na toj stazi. Prešli su stazu dužine 15 km. U selu Malotino na jednom proplanku, domaćin priredio ručak - tradicionalni planinarski pasulj.

I kao šlag na tortu ove lepe akcije, koju je pratilo idealno vreme, bila je poseta obližnjoj Megalitskoj opservatoriji Kokino na oko 1.000 m n.v. Pošto je malo poznata planinarima iz drugih krajeva Srbije usput i kraća priča.

Kokino je značajno drevno arheološko nalazište, praistorijsko svetilište i megalitska opservatorija, smešteno u severoistočnoj Makedoniji, oko 30 km od grada Kumanova u

obližnjem selu Kokinu. Kokino se nalazi na nadmorskoj visini od 1030 metara, na vrhu Tatićev Kamen, veoma je čudnog oblika i zauzima površinu prečnika od 100 metara. Nalazište i svetište Kokino je staro više od 3800 godina. Najstariji arheološki nalazi u Kokinu potiču iz gvozdenog doba, oko 7. veka pre nove ere. Kokino megalitska observatorija se sastoji od dva dela. Nalazi iz srednjeg bronzanog doba Kokina su najbrojniji /uglavnom keramički predmeti, kameni mlinovi i nekoliko kalupa. Otkriven je takođe i skup nalaza iz gvozdenog doba. Nekoliko kamenih stolica /prestola/ je najvažnije na nalazištu Kokino i oni su okrenuti prema istočnom horizontu. Prestoli sadrže posebne kamene žigove kojima se pratilo pomeranje sunca i meseca na istočnom horizontu. Otkriveno je da je nalazište i svetište Kokino tokom čitavog drugog milenijuma pre nove ere korišćeno kao opservatorija, što potvrđuje visok nivo kulturnog razvitka i društvene organizacije stanovnika koji su ga koristili. Kokino megalitsku opservatoriju je 2005. godine NASA u svom projektu "vanvremensko znanje" uvrstila među značajna svetska arheološka nalazišta. Megalitska opservatorija Kokino je predložena za listu UNESCO svetskog nasleđa.

Fotografije Srboljub Nikolić i Dragan Manasijević

{joomplucat:83 limit=28}